

УДК 334.7:005.332.4

*Хамуда В. О,
здобувач вищої освіти,
Волинець І. Г.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Волинський національний університет імені Лесі Українки*

ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Підвищення конкурентоспроможності підприємства є важливою умовою його стабільного розвитку в умовах глобалізації та посилення конкурентної боротьби. Вона визначає можливість організації забезпечувати стабільний попит на свою продукцію, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та досягати стійких ринкових позицій.

Зокрема, В. Герасимова вважає, що «конкурентоспроможність є відносною характеристикою, що демонструє здатність підприємства розвиватися відповідно до стратегії, конкуруючи своєю продукцією з іншими учасниками ринку» [1].

Проте, ринок постійно змінюється, з'являються нові конкуренти, змінюються смаки споживачів, технології. Тому важливо не тільки досягти конкурентних переваг, а й зберегти та розвинути їх. Саме для цього потрібне управління конкурентоспроможністю – тобто система дій і рішень, яка допомагає підприємству постійно вдосконалювати свою роботу, адаптуватися до змін і залишатися сильним на ринку.

Н. Євтушенко розглядає управління конкурентоспроможністю як «процес розробки управлінських дій відповідно до функцій менеджменту, направлених на дослідження власної діяльності відносно конкурентів, визначення можливостей і загроз, сильних та слабких сторін, що дозволить своєчасно розробити управлінські заходи щодо адаптації підприємства в нових обставинах та отримувати бажані прибутки у довгостроковій перспективі» [2, 25].

Л. Березіна описує даний процес, як «комплексну характеристику рівня розвитку підприємства, що виражає здатність порівняно з конкурентами підтримувати та розширювати ринкову частку за рахунок своєчасного реагування на зміни зовнішнього середовища та використання конкурентних переваг, що відображають ключові сфери діяльності підприємства» [3]. Тому, можна виділити три основні етапи механізму управління конкурентоспроможністю підприємства, які відображені на рис. 1.

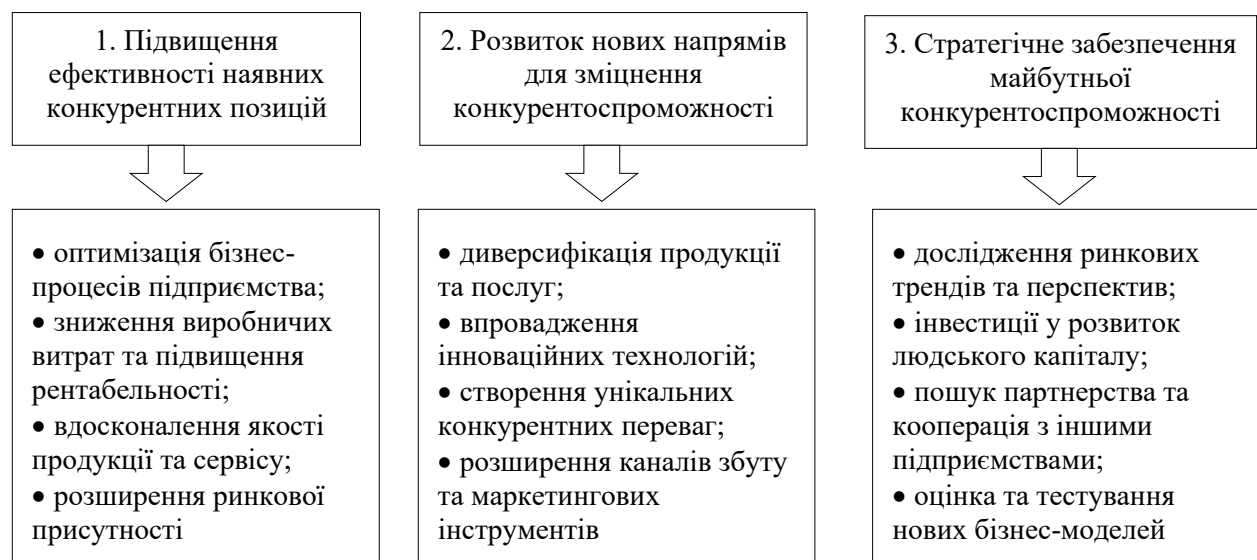

Рис. 1. – Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства
Джерело: складено авторами на основі [4]

Таким чином, управління конкурентоспроможністю має передбачати як короткострокові заходи з оптимізації поточних процесів, так і довгострокові стратегії розвитку. Поєднання цих підходів дозволяє підприємству ефективно адаптуватися до змін у бізнес-середовищі.

Оцінка конкурентоспроможності підприємства є важливим інструментом аналізу його ринкових позицій та ефективності управлінських рішень. Найчастіше застосовують метод, заснований на теорії ефективної конкуренції, що використовує бальну оцінку можливостей підприємства щодо забезпечення його конкурентоспроможності за груповими критеріями та показниками [4]:

1. Ефективність виробничої діяльності – показники продуктивності, рентабельності та фондовіддачі.

2. Фінансовий стан підприємства – коефіцієнти ліквідності, автономії та оборотності активів.

3. Ефективність організації збуту та маркетингової діяльності – рівень рентабельності продажу, ефективність реклами та рівень затовареності.

4. Конкурентоспроможність товару – якість продукції, її ціна та відповідність вимогам споживачів.

Отже, для досягнення конкурентних переваг важливо не лише підтримувати високу якість продукції, але й активно вдосконалювати управлінські процеси, стратегічне планування та адаптацію до змін зовнішнього середовища. Оцінка конкурентоспроможності за різноманітними критеріями дозволяє організації ефективно визначати свої сильні та слабкі сторони, що в свою чергу сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Герасимова В. О., Резанов Е. О. Конкурентоспроможність підприємства: сутність та фактори впливу в сучасних умовах. *Економічний простір*. 2020. № 154. С. 93–97.

2. Євтушенко Н. О., Гурін Т. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект. *Економіка. Менеджмент. Бізнес. Київ : ДУТ*. № 3-4 (40), 2022. С. 24-28.

3. Березіна Л. М., Вараксіна О. В., Олійник А. С., Рак А. Г. Теоретико-методологічні основи управління конкурентоспроможністю підприємства. *Агросвіт*. 2021. № 21-22. С. 35–42.

4. Самойленко В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах. *Інтелект XXI*. 2021. № 1. URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2723>.

УДК 330.341:332.8

Черних О. В., Ніконенко О. В., Капустін О. О.,
здобувачі третього рівня вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет

АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Адаптивне управління виробничим потенціалом інноваційно орієнтованого підприємства виступає ключовим інструментом забезпечення його стійкого функціонування та стратегічного розвитку в умовах постійних змін зовнішнього середовища. Такий підхід передбачає гнучке планування, постійний моніторинг ресурсного забезпечення, модернізацію технологічної бази та оперативне реагування на новітні тренди у сфері інновацій та виробництва. Основою адаптивного управління є синергія стратегічного бачення та операційної ефективності, що реалізується шляхом впровадження сучасних методів управлінського аналізу, цифрових інструментів та принципів Agile-менеджменту.

Управлінська модель має бути здатною до трансформації під впливом змін у ринковому середовищі, технологічних проривів або змін споживчих переваг. У цьому контексті виробничий потенціал розглядається не лише як сукупність матеріальних ресурсів, а як комплексна система, що включає людський капітал, інтелектуальні активи, організаційні структури та інформаційні потоки. Адаптивність дозволяє підприємству реалізовувати